

Το θέαμα στη Ρώμη

Πολύτιμη προσφορά στην πενιχρή έως ανύπαρκτη ελληνική βιβλιογραφία για το θέατρο στην αρχαία Ρώμη πρέπει να θεωρηθεί η μετάφραση και έκδοση της μονογραφίας της Florence Dupont. Το έργο –βασίστηκε στη διδακτορική διατριβή της συγγραφέα (Σορβόνη, 1982)– πρωτοεκδόθηκε το 1985 και, σύμφωνα με όσα γράφει η μεταφράστρια, ετοιμάζεται επανέκδοσή του στα γαλλικά, συμπληρωμένη ή αναθεωρημένη. Στην ελληνική έκδοση έχουν γίνει αυτές οι συμπληρώσεις και διορθώσεις με τη σύμφωνη γνώμη και άδεια της συγγραφέα. Η Φλοράνς Ντιπόν –τώρα είναι καθηγήτρια της Λατινικής Φιλολογίας στο Πανεπιστήμιο Paris VII, διευθύντρια ερευνητικού προγράμματος στο Collège International de Philosophie και μέλος του ερευνητικού κέντρου Luis Gernet– επιχειρεί μια ανατροπή της επικρατούσας άποψης για τους Ρωμαίους και τα θεάματά τους. Και το κάνει αυτό ύστερα από τη διαπίστωσή της ότι «Οι σύγχρονοι ιστορικοί της αρχαιότητας παρουσίασαν το ρωμαϊκό κοινό για πολύ καιρό με το χειρότερο τρόπο και του φόρτωσαν παντοειδείς κατηγορίες. Κατ' αρχάς το κατηγορήσαν ότι προκάλεσε τον αφανισμό του θεατρικού γραμματειακού είδους, πριν ακόμα κλείσει η περίοδος της Ελεύθερης Πολιτείας. Το ρωμαϊκό κοινό, τάχα ακαλλιέργητο, θορυβώδες, χυδαίο, αναισθητό στην εκλεπτυσμένη κωμωδία του Τερέντιου και γενικά σε κάθε μορφή λογοτεχνίας, έφυγε δήθεν γρήγορα από τα θέατρα για να γεμίσει τους ιπποδρόμους και τα αμφιθέατρα αποθαρρύνοντας τους δραματογράφους». Η Φλοράνς Ντιπόν αντιστρέφει τις κατηγορίες λέγοντας ότι οι ιστορικοί «αγνοούν το χαρακτήρα του ρωμαϊκού πολιτισμού. Ο ορισμός του θεατρικού κοινού –γράφει– με βάση τη σχέση του με το κείμενο ισχύει για την κλασική Ελλάδα, αλλά η σχέση αυτή αποδυναμώνεται ήδη στην ελληνιστική εποχή και δεν λειτουργεί καθόλου στη Ρώμη. Το ρωμαϊκό κοινό δεν μπορεί να θεωρηθεί ακαλλιέργητο και άξεστο, επειδή τάχα δεν ενδιαφέρεται για τη λογοτεχνία». Πάνω σ' αυτό το σκεπτικό «κτίζει» την εργασία της η Ντιπόν, για να καταδείξει πώς έγινε το «πέρασμα» από το ελληνικό θέατρο της κλασικής περιόδου στο θέατρο της Ρώμης. Θεωρώντας το ρωμαϊκό κοινό φιλοθεάμον και φιλόμουσο, υποστηρίζει ότι στη Ρώμη «τα πάντα μπορούν να γίνουν θέαμα: οι δικαστικές διαμάχες, οι μάχες του εμφυλίου πολέμου, κάποια νέα γυναίκα που αποκοιμήθηκε, η εκτέλεση ενός εγκληματία. Γιατί το θέατρο δεν είναι η αναπαράσταση της πραγματικότητας, αλλά ένα διαφορετικό βλέμμα πάνω στην πραγματικότητα, που τελικά τους αφαιρεί τα πραγματικά στοιχεία».

**FLORENCE
DUPONT**

**Η αυτοκρατορία
του ηθοποιού ·
Το θέατρο στην
αρχαία Ρώμη**

ΜΤΦΦ.: ΣΟΦΙΑ
ΓΕΩΡΓΑΚΟΠΟΥΛΟΥ
«ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ
ΙΔΡΥΜΑ ΕΘΝΙΚΗΣ
ΤΡΑΠΕΖΗΣ»
ΣΕΛ. 673, € 35

Στη Ρώμη, πέρα από την τραγωδία και την κωμωδία, παρουσιάστηκαν επίσης ο μίμος και η παντομίμα. Η συγγραφέας δίνει σε χωριστά κεφάλαια τη θέση του ηθοποιού στη Ρώμη –οι αστέρες εισπράττουν αστρονομικές αμοιβές και περιτριγυρίζονται από θαυμαστές, ενώ ταυτόχρονα φέρουν το στίγμα της ατιμίας και εξομοιώνονται με τους πόρνους–, εξετάζει τις τεχνικές της σκηνής και διεξέρχεται το έργο όλων των γνωστών συγγραφέων. Κατά τη συγγραφέα, αν θέλουμε να κατανοήσουμε ποια ήταν η Ρώμη πραγματικά, οφείλουμε να μελετήσουμε το θέατρό της, αυτή την προσφιλή διασκέδαση του Ρωμαίου πολίτη, η οποία σταδιακά κυριεύσε τον ιδιωτικό και δημόσιο βίο σε τέτοιο βαθμό ώστε ο Ιερός Αυγουστίνος να χαρακτηρίσει τον Ρωμαίο πολίτη «θεατή» και μάλιστα «εξαρτημένο» από το ναρκωτικό του θεάτρου. Γιατί ακόμη κι όταν καταλύθηκε η Ρώμη, οι φυγάδες Ρωμαίοι δεν έπαψαν να αποζητούν το θέαμα.

ν.ντ-ς